

﴿ ادبای عصرک رئیس عالمپسندی استاد اکرم ﴾

﴿ سعادتلو اکرم بک افندی حضرتلرینکدر ﴾

﴿ بهار به ﴾ [۱]

ایرشدی موسم کل جدلله نو بهار اولدی
 زمان کشت کلشن فصل سیر لاله زار اولدی
 یکیلندی جهان ایتدی طبیعت رنگنی تحویل
 دکشدی روزکار کهنه برخوش روزکار اولدی
 نسیم اقدام ایدوب تطهیر قیلدی ابر ظلمدن
 سمایی شویله کیم رنگ کبودی آشکار اولدی
 پریشان کیسوی زرین ایله محبوبه آفاق
 ایدوب عرض لقا بر صجدم پرتونشار اولدی
 قلمکار طبیعت اولدیغن اظهار ایچون کویا
 مهارتله مذهب ساز دشت کوهسار اولدی
 مکر التون ایله مزج ایلش الماس ویاقوتی
 که هر نقشنده کی بررنگ صورتده هزار اولدی
 کونش برخنه در - فکر دکر - خنده یسه ساریدر
 انکچوندر که عالم خنده ناک و پر مسار اولدی

زمین روییده قیلدی صدهزارا شکوفه رنگین
 لطافت بولدی هر بر گوشه پر نقش و نگار اولدی
 ایدر اخطار طبعه نو عروسیان هوسکاری
 نبات گلستان تا اولقدر زینت مدار اولدی
 کورن پرژاله شکام سحر اشجار و ازهارى
 قیاس ایلر کلوب وجده ملائک کریه بار اولدی
 چیچک لر روحدر اما که روح مصوردر
 کورک فیض بهاری کیم ترابه جان نثار اولدی
 چمن بر بحر اخضر شکن الدی شویله کیم سطحی
 وزانی صبادن موجخیز و بی قرار اولدی
 زهی طیر الر بیع عشق پرور کیم صفاسندن
 اتوب اول بحر موجا موجه کندن غوطه خوار اولدی
 غلطدر بیلک اول لطفی صبادن بلکه کاشندر
 که ابتدکجه تنفس عالمه عنبر نثار اولدی
 نه رونق بولدی ییلدیزلره سیر ایت عالم علوی
 که نورانیت شب غبطه بخشای نهار اولدی
 تحول ایلدی بر نور مایع حالنه سودا
 اکا ماه عیون آرای عالم چشمه سار اولدی
 بوفریاد عمومی طوتسه شایان گوش دنیایی
 چوبانلر طاغده ، بلبلر چنده ، ناله کاری
 عوالم عشق و سودا دنیی طولمش کیم بو کونلرده
 دله هر ذره سی تمیج ساز فکر یار اولدی

کشایش کسب ایدنجه هب بوئاری تماشادن
 درونمده تغزل ارزوسی آشکار اولدی
 کل ای رشک نهالان عزم باغ ایت نوبهار اولدی
 زمین خرم ، زمان مسعود ، عالم بختیار اولدی
 نظر قیل همده صالسون عکس نخل قامت شوخ
 فراقکله اقان کوز یاشرم بر جویبار اولدی
 گرفتاری عشقکله سنک شادم که عالمده
 اسیر عشق اولئر فیضیاب و کامکار اولدی
 مساع عرض احوال اولسه ده تقریر امکان یوق
 سنک دردکله دردم خارج حد شمار اولدی
 فراقکله فصل زار اولدیم بوندن قیاس ایله
 که جسمم جانہ زندان جان محزون جسمه بار اولدی
 کوکل بر مطرد ذوق المدی سیر گلستاندن
 کلی کوردیکه کولدی بلبله باقدقجه زار اولدی
 بنی درده دوشوردی نوبهار و فکر یار (اکرم)
 ینہ بیچاره کوکلم زار هم دیوانه وار اولدی

﴿ چیچک - میر مشار الیهکدر ﴾

یکی آچش شکوفه رعنا
 فصل ایتمز زمانه استغنا؟

صانکه بر لمعه لطافتدر
 یا که بر موجه طراوتدر !
 لمعه اما که رنگ رنگ بها
 موجه اما که خند خند صفا .
 نقش فیض خدا ، تجلی روح ؛
 نشوه روح بخش جام صبح .
 اوقنور جبهه سنده قدرت حق
 کورینور سینه سنده نور شفق .
 نازک و نازنین و عشوه فروش
 شوخ طنازه لطافت پوش
 ناز ایله کاه اهتراز ایلر
 حسنله آفتابه ناز ایلر .
 جذبه حسنله اولوب حیران
 عاشقانه سرود ایدر مرغان .
 بوس ایدوب دستنی نسیم سحر
 نفحه لطفنی توقع ایدر .
 بو لطافتله آه او نازک تن
 بلکه شم ایتمکه قییلر کن ،
 چوق کوررده اکا بو عیشی زمان
 ایلر اوج کونده دردناک خزان !
 قیریلیر نشئه سی ، صولار صراریر .
 پرتو عارضی سوز قراریر .

سم اولور اغزینه دوشن شبنم
 اوقشامقله ویرر نسیم الم!
 جسمنی نور آفتاب یاقار
 کوزی حسرتله هب زمینه باقار
 بوکیلور غمله کردن پاکی
 یر ایدر جسمی عاقبت خاکی
 کرچه عالم بتون فنایه قرین،
 ایکی شیدر فقط زوالی خزین؛
 یری صولمش شکوفه در بارز
 یانه در دیکری؟ ورم بر قز!

﴿ بهار - ضیا پاشا مرحومک ﴾

تاکی کوکل چکر سین اندوه روزکاری
 فصل بهار کلدی سیر ایله لاله زاری
 کلزاری ایت تماشا قیل نظره چنزار
 باق فیض لایزاله کور صنع کردکاری
 فرش ایللیوب زمینه بر پرینان اخضر
 اعزاز ایدر طبیعت سلطان نوبهاری
 رنگ شفق دکدر هر صبح اولان نمایان
 عکس ایتش ارغوانک افاقه اجراری

سرتاپیا مجوهر طاقش صانیر عروسان
 ازهار ایله کورنلر اشجار مرغزاری
 هر قطره آب نیسان بر چشمه ماء حیوان
 کویا که جان باغشلار ذراته روح ساری
 یاقطره قطره شبنم یاقطعه قطعه الماس
 یا عکس مهر تابان یانور فیض باری
 کلبرك ایچنده غنچه کویا که مظاهر ایلر
 لوح زمرد اوزره یاقوت آبداری
 یاد سحر می یارب یاقفحه مسیحا
 یا فیض قلب عارف یا موج آب جاری
 غبطه اورند عشقه کیم عزم کلشن ایلر
 جیینده شیشه می یاننده کلغزاری
 بر الدہ جام باده بر الدہ دست جانان
 ایلر سحر نشین صحرای لاله زاری
 که ناقل پیاله صدرعشه ایله عاشق
 که ساقی قدحکش بیک ناز ایله نکاری
 هر شیوه سنده پنهان بر طور هشرابی
 هر نکته سنده مکنون بر وضع دلشکاری
 رخساری کل کل اولمش دستنده جام لبریز
 تانافه دك دوکلش کیسوی تارماری
 صدچاک پیرهنلر کلبوسه چین دهنلر
 بر یانه زهد و عفت بر یانه شرمساری

بر در (ضیا) فناده تحقیق ایله تصور
وار و یوغی جهانک هب امر اعتباری

﴿ مصرلی یوسف کامل پاشا مرحومک صدراسبق ﴾
﴿ محمود ندیم پاشا مرحومه بر جوابنامه سی : ﴾

سایه محاسنوایه دولترنده مودوع دست قدرت و تجرب بتکرده
ار باب بصیرت اولان جواهر خاطر افروز بنده نوازی بوکره
رسیده دست اخلاص پیوست اولان احساننامه آصفانه لری
مطالعه و مزایای سامیه سندن باهر اللمعان و هر حرف لطائف
ظرفنده مندرج بولنان معانی دقیقه شایان نظر اعتبار و امعان
اولدیغنه بناء توجهات سابقه و لاحقه علیه لری برر برر تفکر
سبب تکرر تشکر اولمغله تشکر ایلم . واحساننامه عالیکرتک
امثالی کبی جوابسر قلماسنی صد دینه کلنجه شمیدی به قدر صوب
کترانه مه کرمنامه آصفانه لری کلمش ایسه جوابی یازلمشدر جوابی
ویررم . هر نه ایسه جناب علی الالقاب دولترلی نظیر و مثیلی
نابود بر وجود ممدوح و محمود اولدقلرندن ثنا و دعای دولترنده
قصور اولدیغی معلوم دولترلی بیورلدقده اولبایده .

﴿ سامی پاشا مرحومك عالی پاشا مرحومه ﴾

﴿ بر مکتوب مستزاد لری : ﴾

جوانی چو برق یمانی گذشت

چو باد صبا زندگانی گذشت

نغماتیلہ ترنم ساز ناز و نیاز اولہ لم . مردمک چشمم افندم ز !
خیلی زماندر رومالی خاکیای خدیو یلرندن مہجورم . چونکہ
معذورم . عرض معذرت امرندہ دخی حیرتزدہ عقل وشعورم
ہلہ بے حضورم . ووہن قوای ہرم اثر و سردی سرمای جانکدر
حاجز طی مسافتہ سفر در . کوکل اما بے خبر در ، تجدید جودت
عافیت وارجاع بیروی جوانی وشبابت املیلہ پیغولہ کزین
مداوات اولوب اقدار حواس ومشاعرہ مائلدر . نہ عجب
خافلدر . فہل یصلح العطار ما فسد الدھر . قضی الامر . بیلز کہ
مطیئہ سست اندام بدن فرسودہ اسفار کہن زمندر . پامال محندر .
کورمز کہ تباشیر صباح ریش و سرسہام اشعہ مہر محشر در ناو
کہای جانکدر در . نہ چارہ (اینچنین بود بود تا کہ بود کار جہان)
وہو المستعان . غر بیدر کہ مرادم استدعای عفو قصور ایکن
(الاناء یترشح بمافیہ) ایلہ دریای سخن کنش لندی . وامواج
آتش انکیزیلہ قلب حسرت پرور سوز شلندی یعنی صد
روش لندی فقط بوروشلہ عقبات بحر معنا یکیلز . وسواحل

اشعار مافی الضمیر حذینہ ابرلمز . هیچ کیدلمز . شمدیلک مرسای
دعا وانتظاره لنکر فکن فلک قلم اولمق تدبیر در . ظنم که تقصیر در
دکل بداهت عذر پیر مستهام سرمایہ بذل مراحم کرام اولدیغی
مسلم انام ایکن (در حضرت کریم تمنایچه حاجتست) پس دغدغه
استرحام رسمی ولفظی نافله در . یالکز غائله در . العذر عند
کرام الناس مقبول . والعفو بین یدیهم حاضر و مبدول ونحن به
مشمول . باقی امر و فرمان .

﴿ رفعت یا شامرحومک تبریکه دایر بر مکتوبی : ﴾

بحمدہ و لطفہ تعالی بود دفعہ کی مأموریت واقعہ سنیہ لرندن حسب
الاخلاص خدا یلیر که نوجهله مسرور اولدیغی تعریف ایده مم
و قلب دولتری دخی بویابده شهادت ایده جکندن بونجه مشغله
علیه لری اره سنده اوزون عریضه ایله تصدیعی لایق کوره مم
همان عهدہ اختصاصمه متختم اولدیغی و جهله مراسم مقبوله
تبریک و تهنیت ایله دعای عافیت و موقیت آصفانه لری تأدیہ سنده
قصورم بوقدر ذات دولتری دخی مروت فطریه علیه لرندن امید
وار اولدیغم اوزره بنده کز کبی صادق و محب خیر خواهر کزی خاطر
دولتکزدن چیقار میوب حق عاجزانه مده حسن توجهات علیه لری
دریغ بیور مامکزی نیاز ایلم اولیابده .

﴿ ماهر بک مرحومک بر مکتوبی ﴾

جناب پسندیده اسلو بلی دلشکارلق وادیلرنده مسلوب
العیوب و طوغریسی حسن خصلتله صیاد قلوب اولدقلرندن
بالجمله اخوان کرام ایله برابر شانور والا اتساملری دامگاه انس
والفتلرینه رام اولدیغمزدن بشقه کلفند محبتلر یله شیر ینکام اولان
طوطی و قری و بلکه غدیر صفوتسمیر آیینسه نظیر خلوص
مودتلرینک شناوری اولان مرغ بحری دخی پنجه شساهین قوی
التسخیر نواز شلرینه اسیر ایدوکی شک وشبهه دن بری اولدیغنی
اثبات ایچون بودفعه صیدگاه تنزهده قوردقلری دام تدبیر حکیمیا
نهلری ثمره سی اولمق اوزره اوج درت عدد نذر و طرفه روا
اهداسنه همت بیورلمش اولدیغنی آورده دست افتخار اولان
ورقه ورقا رفتارلری مال عالیه سندن معلوم خلوصوری اولوب
بالا پرواز اوج والای عزو علا اولان شهباز هماشکار عالیلرینک
طاق بالارواق رفعتدن ساحه تواضعه تنزل ایله اولوجهله صید
کبو تردل مؤلمزه واقع اولان هم سنیه لری باعث اهترزاز پروبال
طائر فرحت و حامه شای محاسن پیرای سامیلری کشاینده دست
خلوص طویت اوله رقی اطاره بالاخانه اجابت قلتمشدر افندم .

﴿ کنعان بك مرحومك انشاسيله برعريضه ﴾

كرك پدردن قالمش و كرك اجسارات زمانيه مبنى بويته
طاقلمش ديوندن طولايى خاكپاي مرحمت احتواي آصفانه لرينه
عرض دخالت و بود خالتك نتيجه مستحصله سندن طولايى بالاهل
والعيال عتبه علياي حضرت ولي التعميل رينه يوزلر سورهر ك
عرض شكرانيت ايلرز . شو لطف عالي ناقابل تشكر براحسان
باهر المعالي ايسه ده « كرم كوردنجه اى باقى رجا ارتار كداردن »
مدلولي « بن اوسمه كيدهم غيرت وار اولور البته شمتات
پيدا » مصرعنه منضم و چا كر كينه لرى ايسه « بويله عريان تن
اسباب امل قالدنغمه . چاغليوب لوله كرمابه سوزان اغلر »
نشيده سيله پرغم اولدينم و بو حرارت جكر كاهله منتظر جو ييار
لطف واحسان بولنديغم حالده منبع ماء الحيات رحم واحسان
ودواساز درد مندان اولان باب مكارم مأب خديو انه لرينه يكي
باشدن النجا و هيچ اولمز ايسه اولحوالجه حال عجز اشتماله جسبان
بر مأموريت مناسبه تعيين يورلقلغم ايچون عنايت عليه لرى
رجا قلندي باقى امر و فرمان و كوله واحسان حضرت . . .

﴿ طربزونلی امین حلمی افندی انشاسینه امین مخلص ﴾
 ﴿ پاشا طرفدن فواد پاشا مرحومه یازلمش بره مکتوب ﴾

درخت وجود عاجزانه م حدود پذیر برک و بار و زکس
 چشم چا کرانه م مژگانکشای انظار اوله لی افاضه سحاب لطف
 و اشفاق خدیو اعظمیرله پرورش بولمش و کلدسته رحم و الطاف
 جناب و کالتپناهیلرله تعطیر مشام عبودیت ایتش بندکان لاله چین
 احسانلرندن بولندیغ جهتله بو طرفه عزیمت عبیدانه م اره سندن
 مغبوط کازار ارم ذات العمداد اولان ساحلسرای بهشت آباد خدیو
 افخمیلری بغچه لطافت افزاسنه غرس اولنق اوزره طربزون
 توره سی اوله رق برق قیچ لیون فداتنک ایتدارک وارسال اولنمی
 امر و فرمان بیورلمشیدی . بونلرک شمعی یه قدر اوزامسی شکل
 و قامتلرینک موزون و متناسب اوزره تدارکیلله قابل نگاه تحسین
 اولور راده ده بولندیرلمسی ارزوسندن نشئت ایلش اوله رق
 مع مافیله طبعه موافق تدارک ایتدیریله بیلان اون عدد فدان
 میوه لری اوزرلرنده اولدیغی حالدده صار دیر یلوب بو کره
 واپوره تحمیللا تقدیم وارسال پیشگاه سامی خدیو افخمیلری
 قلنش اولمغله اگرچه شاخ حسن تناسبلری شکسته و اثمار لیاقتدن
 وارسته ایسه ده حدائق سجایای سنیه عنایتسازی ولی النعمیلرنده
 خدایی نابت و بوی دلاویزی ادمغه مالده ثابت اولان ازهار غالیله
 نثار لطف و مرحمت خدیو اعظمیلری مقتضای عالیسی اوزره

مذکور فدائرك لطفاً واحساناً حديقۀ حسن قبوله وضع و اتیانيله
نكثت شكو فهای مباهاتم محسود شمیم سنبلیستان جهان
بیورلمق بانبده .

﴿ فواد پاشا مرحومه سرعسكر لك توجیهنده سردار اكرم ﴾
﴿ عمر پاشا مرحوم طرفندن یازلمش تبریکنامهك جوانی : ﴾

ارسال بیوریلان تبریکنامه سامی اثر کرامتری رسیده دست
توقیر و حاوی اولدیغی عبارات نوازشکاری باعث سرور
کثیر اوله رق دعای بالخیر دولترینك تکرار یله مصالح لازمه
سپاسداری به مبادرت اولندیغی وصفت جلیله عسکریه لرینه
مشارکتله مبااهی و بوکاعاؤ اولدیغی وجهله تسهیل مصالح علیدری
امرنده ازدل و جان صارف مساعی اولدیغم مثللو ذات والای
سردار اکرملرینك دخی اظهار اثار متقابله ایله تسریر قلب صدق
اتمایه همت بیورملری اخص امال ایدوکی بیسانيله ترقیم شانامه
عاجزی به مسارعت اولندی افندم .

﴿ غزلیات ﴾

حاذق — کستانی سراسر قابلا دی اوازك ای بلبل
 ندندر اولدی ناله روز و شب دمسازك ای بلبل
 رك جانہ پکر کن خارجوری ورد کلشندن
 ینہ رنجیده اولماز خاطر ناسازك ای بلبل
 همیشه کردشك ۱۱ برک کیاہ سبزہ در اما
 نہ دردك وار درونده کسہ یتیز رازك ای بلبل
 کل پرزالہ کبی سنده یوقدر عقدہ خاطر
 مصفادر کدردن مشرب ممتازك ای بلبل
 صبر رخامہ (حاذق) کبی آفاقیر اولدی
 نہ حالتدر صدای نغمہ شہنازك ای بلبل

ندیم — عشقہ دوشدم جان و دل مفت جوانان اولدی هب
 صبر و طاقت مصرف چاک کریبان اولدی هب
 آچش اولدم سینہ سن بر کرہ ارام و سکون
 سینہ دن بیلم نہ حالتدر کریزان اولدی هب
 خال کافر ، ذلف کافر ، چشم کافر ، الامان
 سر بر سر اقلیم حسنک کافرستان اولدی هب
 کردندن سینہ سندن بوسہ لر ایتشدی وعد
 جله سندن نیلہ یم کافر پشیمان اولدی هب

سن دیمش سن کیم کیمک دردیله کریاندر ندیم
هیب مروتسز سنک دردکله کریان اولدی هیب

وجدی — اکر مستلزم احسان ایسه فریاد قابلدن
کرم مبدول اولورسه عرض استعداد قابلدن
دل درد آشناجام نشاطه ایلز منت
غبار غملاهده بر لحظه اولقی شاد قابلدن
رضایوق انتقامه مذهب عشاقده بوقسه
برآه ایله جهانی ایلک برباد قابلدن
دوشرسین غیری کاکل قیدینه بوقسه سنی ای دل
شکنج طره سندن ایلک ازاد قابلدن
بوفیض ایله سوزک سحر ایلک مشکل دکل وجدی
خصوصا طبع چالاکت ایده امداد قابلدن

نبی — اکر جان کورمک استر سن بدنسز
کور اول روح روانی پیره نسز
چنده ناسزالرله اوشوخک
حرام اولسون خرام نازی بنسز
کوکل اغیار ایچون اینجمنه یاره
کل اولماز باغ عالمده دیکنسز

اگر هر ذره بر مهر اولسه دنیا
کوزم نوری کورنمز باکا سنمز

نابی

— یاره وارسون پیک ناله‌م آه وزارم سویلسون
زخم خونپاش دروغم انکسارم سویلسون
چاک چاک سینه ویرسون موجه غمدن خیر
آب چشم کریه بی اختیارم سویلسون
غنچه کولسون کل اچلسون جوی فریاد ایلسون
سن طور ای بلبل براز گلشنده یارم سویلسون
ارزوی وصل ایله شب زنده دارا ولدقلم
کریه حمرتله چشم انتظارم سویلسون
بنده یوق قدرت ادایه حرف شوقی نابیا
خامه رنگین حریر بیقرارم سویلسون

صبری شاگر — نه اغلردم کوزم یاشن سیلن دامانک اولسیدی
نه غم یردی سر ذلفکده دل مهمانک اولسیدی
اومست قتنه جویه راست کاسیدک اوکون ای دل
الندن قوریلورمیدک اکر بیک جانک اولسیدی
صبا ایردیکه شمع بزمه اولمز دک پریشان حال
سنگ پروانه کبریت دل سوزانک اولسیدی

چیقاردك ای غم خاطر نشین یار کو کلمدن
درون دل کبی بر کوشه ویرانک اولسیدی
ینه کنج وصال یار اچیلزدی سکا صبری
اگر جسمکده هر بر مو عزیمت خوانک اولسیدی

ندیم — اسد بکه باد صبح پریشانسک ای کوکل
بکزر اسیر طره جانانسک ای کوکل
کل موسمنده توبه میدن بنم کبی
ظنم بودر که سنده پشیمانسک ای کوکل
اشکمه بویله شعله ندندر مکر که سن
چون سوز تاب کریده پنهانسک ای کوکل
بن سکا باده ایچمه کوزل سومه می دیدم
بدن نیچون بو کونه کریرانسک ای کوکل
بیکنه در معامله کز عقل وهوشله
گویا درون سینه ده مهمانسک ای کوکل
آینه اولدی برنکه حیرتکله آب
بالله نه سخت اتش سوزانسک ای کوکل
خج یولارنده مشعله کاربان کبی
ارباب عشق ایچنده نمایانسک ای کوکل
فیض اشنای مهر هنر جلوکا هیسک
صبح بهار شوقه کریرانسک ای کوکل

پیمانہ محبتی صوندک ندیمہ چون
لطف ایله الله جامی راز قانسن ای کوکل

﴿ قواعات ﴾

نابی — بلبل پیلیر اول غنچه رهنا کیمی کورسه
پروانه صانیر شمع شب آرا کیمی کورسه
میکشله تعلیم ادب اولسه قصدی
باش اکز ایدی بزنده صهبا کیمی کورسه

فضولی — هر کورن عیب ایتدی آب دیده کریانمی
ایلدن تحقیق کورمش کسه یوق جانانمی
قنغی بتدر بیلزم ایمانمی غارت قیلان
سندہ ایمان یوق که سن آلدک دیم ایمانمی

وحید — تاثیر ایدوب او غنچه فک بیوفالغی
کلرده عادت ایتدی هزار آشنالغی
بزم املده اخر اولور تیره روز کار
مانند شمع پیشه ایدن خود نمالغی

رجی — شب محو اولور همیشه که نجم سحر طوغار
انجام انہزامدہ مهر ظفر طوغار
آبستن صفا و کدر در لبال ہب
کون طوغدن مشیمہ شبدن نلر طوغار

طالب — حیرت حسنکله ایتدک بیربان آیینہ بی
صفحہ تصویرہ دوندردک همان آیینہ بی
قالب بیجان ایدی لطف ایتدک احیا ایلدک
قرب رخسارکله ای روح روان آیینہ بی

لاادری — کندوسن کورمکہ یوقدر حاجت
بیلکہ عارف ایله نادانی
زادہ طبعی ایله ظاہر اولور
ہر کسک مرتبہ عرفانی

خیالی — آینه ہر دم قویار دلداری تنہا قوینہ
ناز ایله یوسف کیرر کویا زلیخا قوینہ
راہ کلزار فنادہ جسمنی ایدن غبار
روزکار ایله کیرر بر سرو بالا قوینہ

ضیاپاشا — کورمدن اثار نیسانک بہار الدن کیدر
کلر اخر رام اولور اما ہزار الدن کیدر

نوجوان سومکده بن پیرانی تعییب ایلیم
حسن اولور کیم سیر ایدرکن اختیار الدن کیدر

اسعدمخلص — که کله که شمعہ بکزتدم رخ جانانه بی
پاشا بلبل پروانه حال ایتدم دل دیوانه بی
خلق عالم سرتسر حب وطن مجبوریدر
یک کاستانه دکشمز بوم بر ویرانه بی

نهادبک — مأیوس صحت اولمه نه دکلو مریض ایسهک
حقدن امید کسممه درکار آکهی
اکثر بولور دواسنی چوق کسه دردینک
هر ایکلین اولیدی قالیردی جهان تهی

مدوح فائق — دوشدی کیسوی سیتهابی لب شیرینه
بک شیر صافک نوشنه عارض اولور البته مار
جسمی میزان الهوادر صانکه فائق ادمک
هر نفیسه کورمده بر کرم و سرد روزکار

﴿ آیات ﴾

ابن کمال — عیش و نوش ابله بوکون اکه غم فریادی
سکا اصمار لامدیلر بویلان دنیایی

نظمی چلبی — نخل امل سبز اولدن کلدک بودهرک باغنه
شوروز کارک دمدک بز بریشل پیراغنه

نابی — صحن فرداده دکدر نشئه سز قالمق بعید
جو یبار ممکناتک بیلیانلر مقسم

والهی قدیم — بر غنجه سودم ایلدم اغیار عالمی
شکوای خار ایدنده بنم کل دیکنده بن

نحیفی — کاسه کاسه زهر غم نوش ایلدم عشقکه بن
دست جور کدن نلر چکدم شکایت اولسون

وله — لازم دکل عنایتی اهل تکبرک
بخش ایلدم عطاسنی وجه عبوسنه

نجاتی — ایاغی یرمی باصار ذلقنه بردار اولانک
ذوق وشوق ایله ویررجان و سیری دونه دونه

لاادری — بر قلم قاشلی مرکب صاچلی کاتب دلبری
خلقی مجنون ایده یازدی صحن کاغذخانه ده

یسری — دکل خالی سیه اول نورسک کرد دهاننده
دل آزار اولد یغیچون دایه قدرت بیر قویمش

باقی — دلاجهانی سرشکمه پر شراب ایتدک
بهی خراب اوله سی عالمی خراب ایتدک

وله — داند خالنه باق جنت رخسارنده
نیجه صبر ایلسون الهی سورسه ک آدم

لاادری — یوری دریا دل اولوب ایله تحمل یوقسه
روز کارک اوکنه دشمن ادم یوریلور

راشد قدیم — خاکساری هنر پیشه بی ذلت صانمه
پرتو مهر یره دوشسبه ده پامال اولمز

راغب پاشا — مظفر وقت فرصتده عدودن انتقام المز
مروتنداولان ناکامی دشمنله کام المز

نجاتی — بوله مادیلر ارایوب شینوه رفتاری
کیتدی طوبابر یکاسرو دلارابریکا

لاادری — بنم برلیلی شیرین لیم اولسونده عالمده
جهانک کوه و دشتی قیس ایله فرهادک اولسون هب

لاادری — کتورجام سرور انجامی دللر شهاد کام اولسون
تمام ایتدی بزی غم ساقیا غمده تمام اولسون

لاادری — بردلی قانلی حرامیدر دیو حبس ایتدیلر
قورتولجه اصمده دن خیلی صیقلمشدر شراب

هدایی مؤذن — امیدم بو وفادن اوله کوکلنده اثر پیدا
خداقادر در ایلر سنک خارادن کهر پیدا

عزت — بلبل شیفته نک برکنه کوز دیکنک
صحن کلزار امیدنده دیکنلر بتسون

خواجه وحی بی — بهانه جوی وصلت اولدیغم یاره طو یور مشلر
نفاق ایتشلر اما معنوی همت پیور مشلر

حافظ سیروزی — دلده صفای عشق دیده غمکله پریم
بر او ده عیش شادی بر او ده یأس و ماتم

حیاتی — دم اخرده صائمک منزلم زبر تراب ایتدم
کناهم چوقلغندن برلره کیردم حجاب ایتدم

نابی — چویبار کرمک تشنه یه صرف ایتیانک
کشف امیددی اولور نشو و نمادن محروم

جنائی — قنی بر مردم چشم کبی دملر سورمش
شوق مهرکله سنک یاش یشامش کون کورمش

حضر اغا زاده — مسلمان صورتنده کیم بیلیر کافر سده زلفی
سعید بک کناهی سویلیانلر بویننه بزجه قرانلقدر

راشد مورخ — جدلکارانه خاموشی قدر رنگین جواب اولمز
سکوتن مرد دانا خصمنی الزام ایچون صاقلر

ذهنی دفتردار — یارچاه ذقتم عین وفادر دیر ایسه
صاقن ای عاشق بیچاره اینانمه چکه در

نوعی — مایه نقد حیات اولسه اگر دیداری
اولومدر بنم اغیار ایله کورمک یاری

لادری — ای طفل دل امیدی قو ازاد اوله مرسک
برجعه سی یوق هفته در ایام محبت

سامی — هرکارده عاقل کوزه در سمت سهولت
انکشت خرد عقده دشواره یاشماز

حالتی — دمبسته حیرتدر اولان واصل مقصود
هرلال اولیمز محرم سلطان محبت

لا — رقیبه اولدی میسر الهی زهر اولسون
عتاب تلخ لبک کبی برشراب لذید

اسعد — مسلمانم دین بویله قیارمی اهل ایمانه
نه ملتسک نه آیینک پرستشکاریسک کافر

اسعد مخلص — اغیاره کو جنمش یار عفوینه چالش یالوار
پاشا اعدایه مرونده بر بشقه صفا واردر

اسعد بغدادی — قایم بکا جور و غیره لطفک فرق ایدیدک تک
سنی جان و کوکلدن سومین کیمدر سون کیمدر

اسعد پاشا — چالش غمکینلری شاد ایتکه شاد اولمق استرسن
سویندر قلب نامی غمدن ازاد اولمق استرسن

راغب پاشا — خلاف طینتدر طبع احبابه کدر ویرمک
دکلدر مشربم مانند صہبا دردسر ویرمک

فطنت خانم — بیلدک ذوق وصالک چکمینجه فرقنک
اولمینجه خسته قدرین بیلز ادم صحتک

حشمت — کل خزانه منتظر بلبل فغانه منحصر
چشم عبرتله گلستان عین شیونکاھدر

محمودندیم پاشا — تفکر ایتلیده بوجهانه برکلیشی
مرحوم کیدر ملی کدیری باقلی صفایه کشی

ضیا پاشا — انسانہ صداقت یاقیشور کورسہ دہ آکراہ
یارد مجیسیدر طوغریلرک حضرت ام

اکرم بک — اوبکہ خلاق جهاندن قورقلی
صکره اندن قورقیاندن قورقلی

﴿ فارسی ﴾

کاتب چلبی — (تحمیس غزل سعدی)

چند ای نفس دنی دغدغه بود و نبود !
گاه در بند زبانی و کھی در غم سود
عزت آن نیست که مالی بکف اری معدود
شرف نفس بچودست و کرامت بسجود
هر که این هر دو ندارد عدمش به ز وجود

روزها کر همه عیدست و مہار نوروزست
حاصل عمر کر انمایہ ہمین دہ روزست
این همان شعلہ فکن آتش هستی سوزست
این همان چشمہ خورشید جهان افروزست
کہ ہمی تافت برار امکہ عادو ثمود

ای دل غمزه از محنت ایام منال
یسر فرموده پس از عسر خدای متعال
در پی شام فراقست پس صبح وصال
ای که در شرب فقری ز پریشانی حال
صبر کن کاین دوسه روزی یسر آید معدود

ای خوش انکونهد دل بهمه کهنه ونو
مرد کامل نخرد مزرع دنیا بدو جو
هیچ دانی که چه شد تخت بزم و کبخی سرو
ای در نعمت و نازی بجهان غره مشو
که محالست در این مرحله امکان خلود

غافل از پکروی چرخ ستمکار مباش
خان مکن تکیه به افسون جهان و بوفاش
ای خرامنده تودر کسوه زر دوز و قاش
خاک راهی که برو میکذری سا کن باش
که عیونست و جفونست و حدودست و قدود

بهر نانی تو روی چند بهر کوچه و در
نخوری روزه مقسوم خود الابددر
بر هر سفله مبردست پی چه زر
دست حاجت جو بری پیش خداوندی بر
که کریمست و رحیمست و غفورست و ودود

عجب آنانکه زاوضاع جهان بخیبرند!
غم بهوده بهر بوده و نابوده خوردند
بخدایی خدا کر بحقیقت بکردند
دنی آن قدر ندارد که برو رشک برند
ای برادر که نه محسود بماند نه محسود

آن خدای که نکهدار زمینست و زمان
آشکارست بر آن هر چه نهانست و عیان
جبهه سای در او شاه و کدا و سلطان
کرمش نامتناهی نعمش بی پایان
هیچ خواهنده ازین در زود بی مقصود

دل بدنیامده ای دوست و بالایش آن
خاکی و خاک بود عاقبت کار جهان
ای که از خاک بر افلاک رسانی ابوان
خاک مصر طرب انگیز نه بینی که همان
خاک مصرست ولی بر سر فرعون و جحود

روی بردر که جبار کن و طاعت او
هر چه میجویی بجو از کرم و رجت او
ز سما تا بسماک ریزه خور نعمت او
ز ثری تا بثریا بعبودیت او
بچله در ذکر و مناجات و قعودند و سجود

نخل طاعت بنه و بیخ معاصی بر کن
 کوش کن کوش تو این پند حکیمانه زمن
 کوه ر خاص و خود را همه سنک مزین
 قیمت خود بناهی و ملاهی مشکن
 کرت ایمان درست است بروز موعود

کاتب از مرد رهی راه سلامت پیدا است
 راه رو باش کرت چشم بصیرت بینا است
 مدعی کرنکنند فهم سخن نیک بجا است
 پند سعدی که کلید در کنج سعد است
 نتواند که بجا آورد الامسعود

— عمر مردم اگر چه بر گذار است
 عمر ثانی مدایح شعر است
 زنده رستم بشعر فردوسیست
 ورنه زو در جهان نشانه بکاست

لادری

— چو خوش باشد آواز نرم و حزین
 بکوش حریفان مست صبح
 به از روی خوبست آواز خوش
 که آن حظ نفس است و این قوت روح

سعدی

سراج اصفهانی — از ضعف بهر جا که نشستیم وطن شد
وز کربه زهر جا که گذشتیم چن شد
هر سنک که بر سینه زدم نقش تو بگرفت
آن اهم صنی بهر پرستیدن من شد

جامی — ای ز مشکین طره ات بر هر دلی بندی دگر
رشته جاز را بهر موی تو پیوندی دگر
کر پدر خورشید و مادر ماه باشد فی المثل
بر زمین ناید بخوبی چون تو فرزندی دگر

سعدی — علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد
در بغ سود ندارد چورفت کار از دست

وله — هر که عیب دگران پیش تو آورد و شمرد
بی گمان عیب تو پیش دگران خواهد برد

خسرو دهلوی — بهار بی رخ کارنگ تو چه کار آید
مرا یک آمدنت به که صد بهار آید

وله — روم ز ضعف بهر جانی که آه رود
چو عنکبوت که بر تار خویش راه رود

- لاادری — بی باده بهار خوش نباشد
کل بی رخ یار خوش نباشد
-
- لا — سخن رایاه کر اعجاز باشد
طراز خلعتش ایجاز باشد
-
- نظری — کاش خوبان همه از عاشق خود جان طلبند
تا بهر بوالهوسی عاشقی آسان نشود
-
- غیرتی — بی مژده وصال نخرید شهید عشق
صد بار اگر فرشته رحمت ندا کند
-
- صائب — هر که زخمی خورد البته فغانی دارد
لا — زری که پاک بود ز امتحان چه غم دارد
لا — غنچه را دل خون شود تا بلبل پیدا کند
لا — چون دزد رفت مشعله پاسبان چه سود
لا — این خانه از سلام تودار السلام شد
حافظ شیرازی — دست از طلب ندارم تا کام من بر آید
لا — از خلال آسود است انکس که بی دندان شده
لا — هر کس بخواب راحت من مبتلا نشسته
کلیم — بامن آمیزش او الفت موجست و کنار
-